

ابلاغ موازین و اصول اخلاق در پژوهش علوم پزشکی

سلام علیکم

احتراماً، با عنایت بر لزوم پایبندی به اخلاق در پژوهش های علوم پزشکی، این معاونت لازم می داند تا مصادیق تخلف پژوهشی را جهت یادآوری اعلام نماید، بدیهی است که توجه پژوهشگران به کلیه موارد ذکر شده در کلیه مراحل انجام پژوهش (پیش از شروع، حین انجام و پس از پژوهش) الزامی بوده و در صورت محرز شدن مصادیق تخلفات پژوهشی در کمیته اخلاق در پژوهش دانشگاه هر گونه مسئولیت و عواقب بعدی آن با فرد یا افراد بوده و منجر به لغو کلیه امتیازات کسب شده و بازپرداخت تمام تشویقی ها خواهد شد. همچنین، در راستای پیشگیری از بروز تخلفات پژوهشی بخصوص در مقالات منتشر شده در مجلات داخلی و بین المللی، باید کلیه مقالات محققین دانشگاه (به استثنای مقالات مروری و متآنالیز) منتج از طرح های تحقیقاتی مصوب شوراهای پژوهشی دانشگاه علوم پزشکی لرستان یا سایر دانشگاههای معتبر داخل و خارج از کشور باشند. در مواردی که فردی بدون انجام طرح تحقیقاتی اقدام به چاپ مقاله حاصل از کارهای خود در آزمایشگاه یا بالین می کند (به استثنای مقالات مروری و متآنالیز) حتماً قبل چاپ مقاله باید محتوای مقاله ای را که می خواهد بچاپ برساند با ذکر دقیق منشا داده ها به اطلاع شورای پژوهشی دانشگاه/دانشکده/مرکز تحقیقاتی/بیمارستان یا کمیته تحقیقات رسانیده باشد و مصوبه لازم را کسب کرده باشد در غیر اینصورت این دانشگاه هیچ تعهدی در قبال دادن هر گونه امتیاز یا تشویقی نخواهد داشت. از ابتدای سال ۲۰۱۷ فقط به مقالاتی که دارای تمام شرایط ذکر شده در نامه فوق باشند و همچنین در یکی از نمایه های ISI WOS ، PubMed و Scopus (مقالات با کیفیت موجود در فقط کوارتر های ۱ و ۲ به استثنای مجلات ایرانی نمایه شده در اسکوپوس که به تمامی آنها پاداش تعلق خواهد گرفت) تشویقی تعلق می گیرد و قبل دادن تشویقی یا امتیاز، مقالات ارائه شده از نظر تمام شرایط ذکر شده مورد بررسی کارشناسانه قرار گرفته و دانشگاه در برابر سایر موارد هیچ گونه تعهدی نداشته و در صورت بروز هر گونه مشکل مسئولیت با نویسندگان مقاله می باشد. شوراهای پژوهشی مربوطه در این موارد باید نهایت همکاری را با محققین دانشگاه لحاظ نمایند و از ایجاد تاخیر در پاسخدهی به محققین به هر شکلی یا ایجاد سد های غیرعلمی برای کار آنها پرهیز نمایند. از تمام روسای محترم دانشکده و مراکز تحقیقاتی و بیمارستان ها خواهشمند است این نامه را به تک تک اعضای محترم هیات علمی، دانشجویان و پرسنل ارسال نموده و اطلاع رسانی عمومی در اینخصوص به نحو شایسته انجام و گزارش آن به این معاونت ارسال گردد. در پایان مصادیق تخلفات پژوهشی به شرح زیر اعلام می گردد.

- (۱) جعل شامل ساخت، ثبت و انتشار داده یا نتایج یک تحقیق به صورتی که داده یا نتایج مذکور اصلاً وجود نداشته است.
- (۲) تحریف شامل تغییر یا حذف عمدی داده‌ها، مراحل و روش مطالعه، تجهیزات و مواد مورد استفاده در مطالعه و یافته‌های تحقیق به صورتی که با داده یا یافته‌های واقعی متفاوت باشد.
- (۳) سرقت ادبی نوشته و یا اعتبار شخص دیگر شامل کپی کردن کامل یا بخشی از نوشته، مقاله و یا پروپوزال یک فرد دیگر بدون استناد و ارجاع مناسب به صاحب آن.
- (۴) سایر تخلفات استنادی شامل استناد نادرست، افراط در خود استنادی، استناد ناقص، مرجع دست دوم (استفاده از استنادهای آثار دیگران بدون مراجعه به اصل منبع)، سوءگیری در استناد، استناد مکرر، نقل قول مستتر، پنهان کاری در استناد، حذف برخی از منابع و ...
- (۵) نویسنده شبح یا پنهان، شامل حذف نام فرد یا افراد حائز شرایط نویسندگی از فهرست اسامی نویسندگان در یک نوشته علمی در هنگام انتشار و یا انجام و انتشار نتایج دیگران بدون ذکر مشخصات مشارکت کنندگان در نوشته و یا مقاله.
- (۶) سرقت علمی از خود (انتشار تکراری) که به معنی این است که فرد اثر منتشر شده خود را در قالبی جدید با عنوانی جدید بدون داشتن حرفی نو و همچنین بدون استناد به اثر قبلی منتشر سازد.
- (۷) بی توجهی به اولویت درج نام نویسندگان بر اساس نقش آن‌ها در تولید اثر
- (۸) عدم اظهار یا اظهار کذب تعارض منافع شامل عدم اظهار اطلاعات مربوط به بودجه، افراد و یا موسسات حمایت کننده و مرتبط با پژوهش و یا اظهارات غیر واقعی در این ارتباط.
- (۹) ثبت نام افرادی که شرایط نویسندگی ندارند (نویسنده اهدایی یا افتخاری) در اسامی نویسندگان مقاله (تمامی نویسندگان یک مقاله می‌بایست شرایط زیر را احراز نمایند و تمام افرادی که دارای این شرایط باشند می‌بایست جزء نویسندگان مقاله باشند):
تحقیقات: فرد می‌باید در بخش‌های ایده، طراحی، اجرا، تحلیل، تفسیر یا ارزیابی داده‌ها نقش قابل توجهی را ایفا کرده باشد
تالیف: شرکت در تهیه پیش نویس، بازخوانی و ویرایش متن مقاله
تایید: تایید پیش نویس تهیه شده به منظور ارسال برای انتشار

(لازم به ذکر است که جایگاه مدیریتی، سرمایه گذاری، جمع آوری داده ها یا نظارت عمومی یک گروه تحقیقاتی دلیلی برای کسب عنوان نویسنده نیست. از افرادی که شرایط نویسندگی را ندارند اما استحقاق تشکر را دارند باید با ذکر نام در قسمت تقدیر و تشکر قدردانی نمود.)

- ۱۰ تغییر (دستکاری) نام نویسندگان مقاله در طول فرایند انتشار مقاله
- ۱۱ دستکاری در فرایند داوری و ارزیابی علمی مقاله (هر گونه تخلف در فرایند پیشنهاد دادن داوران و ارزیابی کنندگان مقاله در مراحل ارسال مقاله)
- ۱۲ عدم کسب مجوز از شوراهای پژوهشی دانشکده، بیمارستان، مرکز تحقیقات یا کمیته تحقیقات دانشجویی برای چاپ مقالاتی که منتج از طرح های پژوهشی مصوب دانشگاهی مورد تایید وزارت بهداشت و علوم نیستند (مقالات مروری و متانالیز نیازی به گرفتن مصوبه از شورای مربوطه ندارند)
- ۱۳ عدم ثبت طرح نامه پژوهش های زیست پزشکی با هر نام و عنوان از جمله طرح، طرح تحقیقاتی، پژوهش، مطالعه، پایان نامه و مانند آن ها در دانشگاه یا مؤسسه مربوطه
- ۱۴ عدم اخذ مجوز کمیته اخلاق در پژوهش (در موارد لازم)
- ۱۵ عدم ثبت کارآزمایی های بالینی در سامانه ثبت ملی کارآزمایی های بالینی ایران
- ۱۶ عدم اخذ مجوزهای لازم از سازمان غذا و دارو در مورد مطالعات بالینی مرتبط با داروها و سایر فرآورده ها
- ۱۷ استفاده از ایده های پژوهشی سایرین بدون رعایت حقوق مالکیت فکری
- ۱۸ عدم رعایت مقررات و ضوابط اداری و کدهای اخلاقی در انتخاب حامی مالی یا انعقاد قراردادهای مربوطه
- ۱۹ عدم رعایت موازین اخلاق نشر در تهیه طرح نامه پژوهش